

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА ТА САДІВНИЦТВА

**Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції
8 листопада 2023 р.**

Запоріжжя – 2023

Всеукраїнська науково-практична конференція, 8 листопада 2023 р.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ДМИТРА МОТОРНОГО**

**КАФЕДРА РОСЛИННИЦТВА ТА САДІВНИЦТВА
ІМЕНІ ПРОФЕСОРА В. В. КАЛИТКИ**

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИРОБНИЦТВА
ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА ТА
САДІВНИЦТВА**

*Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції
8 листопада 2023 р.*

**Запоріжжя
2023**

УДК [633+634+635](08)
Т 13

Рекомендовано Вченою Радою Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного, Протокол № 4 від 28.11.2023 р.

Актуальні питання виробництва продукції рослинництва та садівництва: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Запоріжжя, 8 листопада 2023 р.) / ТДАТУ; ред. кол. С. В. Кюрчев, А.І. Панченко [та ін.]. Запоріжжя : ТДАТУ, 2023. 108 с.

У збірці представлені матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції за результатами досліджень та актуальних питань щодо виробництва продукції рослинництва та садівництва в Україні.

Матеріали будуть цікаві викладачам закладів вищої освіти, науковим співробітникам, аспірантам, докторантам, здобувачам вищої освіти, фахівцям і керівникам сільськогосподарських підприємств та науково-дослідних установ, всім, кого цікавить проблематика запровадження інноваційних технологій вирощування, первинної переробки та зберігання сільськогосподарських культур, фізіолого-біохімічні основи підвищення врожайності та якості продукції рослинництва та садівництва, питання механізації та автоматизації агротехнологій в галузі.

Відповідальність за зміст наданих матеріалів, точність наведених даних та відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори. Матеріали видані в авторській редакції.

Редакційна колегія: **Кюрчев С. В.** - д.т.н., професор, ректор Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного; **Панченко А. І.** - д.т.н., професор, проректор з наукової роботи ТДАТУ; **Іванова І. Є.** - к.с.-г.н., доцент, декан факультету агротехнологій та екології ТДАТУ; **Кувачов В. П.** - д.т.н., професор, декан механіко-технологічного факультету ТДАТУ; **Колокольчикова І. В.** - д.т.н., професор, декан факультету економіки та бізнесу ТДАТУ; **Галько С. В.** - к.т.н., доцент, декан факультету енергетики та комп'ютерних технологій ТДАТУ; **Колесніков М. О.** - к.с.-г.н., доцент, завідувач кафедри рослинництва та садівництва імені професора В. В. Калитки ТДАТУ.

Адреса для листування:

69000, Україна, Запорізька обл., м. Запоріжжя, пр. Соборний, 226

e-mail: rosl@tsatu.edu.ua

Сайт конференції: <https://peers.international/uk/cichpp>

*Конференція організована в рамках міжнародного проєкту **ОРТІМА** – “Відкриті практики, прозорість та доброчесність для сучасної вищої школи” за підтримки Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти України.*

©Автори тез, включені до збірника, 2023

©Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, 2023

комах, оскільки не містять синтетичних інсектицидів. Для ефективного регулювання чисельності виду *A. obtectus* рекомендується проводити постійний моніторинг біології розвитку виду, відслідковувати освоєнню цим фітофагом нових кормових рослин.

У подальшому планується дослідити питання впливу сортових особливостей квасолі звичайної на рівень пошкодження квасолевою зернівкою насінин, що дасть змогу розробити оптимальну технологію захисту від небезпечного фітофага.

Список використаних джерел

1. Тимошук Т. М., Котельницька Г. М., Лисюк А. В. Сортовий склад квасолі звичайної в Україні. *Актуальні питання виробництва плодоовочевої продукції та винограду*: матеріали Всеукр. наук-практ. інтернет-конф., 22 квіт. 2021 р. Мелітополь: ТДАТУ, 2021. С. 96–99.

2. Мазур О. В., Мазур О. В., Тимошук Т. М. Порівняльна оцінка сортозразків квасолі звичайної за адаптивністю. *Сільське господарство та лісівництво*. 2020. № 19. С. 221–228.

3. Горщар О. А., Токарчук Г. А., Горщар В. І. Застосування сумішей препаратів для обробки зернопродукції з метою захисту від найбільш поширених. *Бюлетень Інституту сільського господарства степової зони НААН України*. 2014. №7. С. 71–75.

ФОРМУВАННЯ ПЛОЩІ ЛИСТКОВОЇ ПОВЕРХНІ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ПІД ВПЛИВОМ СИСТЕМИ МІНЕРАЛЬНОГО ЖИВЛЕННЯ

Білоусова З. В., к. с.-г. н., Кенєва В. А., аспірант*

Таврійський державний агротехнологічний університет

імені Дмитра Моторного

м. Запоріжжя

e-mail: viktoriaa.kenieva@tsatu.edu.ua

Важливе завдання сучасного аграрного виробництва є підвищення врожайності сільськогосподарських культур, зокрема пшениці озимої, збереження та стабілізація природної родючості ґрунту. Серед усіх культур пшениця озима завжди посідає провідне місце за посівними площами в Україні. Ця культура щорічно забезпечує отримання цінного харчового зерна, гарантуючи продовольчу безпеку держави, і підтримує високий експортний потенціал країни.

Приймаючи до уваги вибагливість рослин пшениці озимої до умов живлення, вивченню впливу систем удобрення з урахуванням конкретних ґрунтово-

кліматичних умов надається основне значення. Головним заходом підвищення продуктивності озимої пшениці та поліпшення якості її зерна є застосування мінеральних добрив (Kulik et al., 2020).

За допомогою мінерального живлення відбувається регулювання росту та розвитку рослин для подальшого формування високого врожаю доброї якості. За рахунок тривалого використання добрив зберігається родючість ґрунту, рослини оптимальніше забезпечуються елементами живлення. Таким чином відбувається інтенсивний ріст рослин, накопичення біомаси, що призводить до збільшення врожайності та покращення якості продукції (Grynyuk, 2019).

Оптимальний поживний режим здатен підсилювати фотосинтетичну діяльність рослин, сприяти одержанню високих і якісних врожаїв, значною мірою підвищувати економічну та енергетичну ефективність галузі рослинництва. Азотно-фосфорно-калійні добрива мають високу ефективність комплексного застосування для позакореневої обробки рослин пшениці озимої в стадію ВВСН 31 як на фоні припосівного внесення калійних добрив, так і без нього (Bilousova et al., 2021).

Тому метою нашого дослідження було встановлення впливу системи мінерального живлення на формування площі листової поверхні рослинами пшениці озимої сорту Шестопалівка.

Дослідження проводилися впродовж 2018-2021 рр. в умовах Науково-навчального центру і лабораторії моніторингу якості ґрунтів та продукції рослинництва Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного.

Схема досліду включала наступні варіанти: Фактор А – припосівне внесення калійних добрив: 1. K_0 + фон $N_{16}P_{20}S_{15}$; 2. K_{12} + фон $N_{16}P_{20}S_{15}$. У якості калійного добрива було використано сульфат калію. $N_{16}P_{20}S_{15}$ було внесено у вигляді суперфосфату амонізованого. Фактор В – позакореневе підживлення рослин у фазу початку виходу в трубку: 1. контроль – карбамід (N); 2. карбамід + сульфат магнію (N+Mg); 3. карбамід + сульфат магнію + монофосфат калію (N+Mg+PK). Норма витрати карбаміду – 10 кг/га, сульфату магнію – 2 кг/га, монофосфату калію – 1 кг/га.

В результаті проведених досліджень було встановлено, що в цілому внесення добрив як при посіві, так і при позакореневій обробці рослин, сприяло зростанню площі листової поверхні. Застосування для позакореневого підживлення комбінації N + Mg + PK сприяло збільшенню площі асимілюючої поверхні на 6–24% як на фоні припосівного внесення калійних добрив, так і без нього. ЧПФ у вказані періоди за використання сульфату магнію сумісно з карбамідом для обробки рослин зростало на 3–4% на фоні K_0 та на 2% на фоні K_{12} в порівнянні з контролем.

Збільшення площі листової поверхні відмічалось також у варіантах, де було поєднано осіннє внесення добрив із підживленням пшениці озимої у період

весняної вегетації. Порівняно з контролем досліджуваний показник підвищився відповідно на 24,2 та 30,1 тис м²/га або на 53,1–58,5 %.

Показник величини чистої продуктивності фотосинтезу в значній мірі залежав від припосівного внесення. При використанні різних варіантів позакореневої обробки рослин суттєвого впливу на вказаний показник відмічено не було.

Список використаних джерел

1. Bilousova Z. V., Kenieva V. A., & Klipakova Y. O. Osoblyvosti roboty pihmentnoho kompleksu roslyn pshenytsi ozymoї zalezho vid sposobu vnesennia dobryv [Peculiarities of pigment complex functioning of winter wheat plants depending on the fertilizer application method]. *Roslynnystvo ta gruntoznavstvo*. 2021. Vol. 12(3). P. 7–16. <https://doi.org/10.31548/agr2021.03.007>.
2. Kulik M. I., Onoprienko O. V., Sipliva N. O., & Bozhok Yu. O. (2020). Urozhajnist' sortiv pshenytsi myakoi (ozymoї) zalezho vid sistemi udobrennya. *Tavrijs'kij naukovij visnik*. 2020. Vol. 114. P. 55-62.
3. Grynyk S. I. Produktyvnist pshenytsi yaroї zalezho vid obrobitku gruntu ta systemy udobrennya v umovakh Peredkarpattia [Productivity of spring wheat depending on methods of the basic soil tillage and fertilizer systems in the Pre carpathian conditions]. *Agrology*. 2019. Vol. 2(1). P. 41–46. <https://doi.org/10.32819/2617-6106.2018.14016>.

ВПЛИВ ЕКЗОГЕННОГО ТОКОФЕРОЛУ НА ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЙНОСТІ ГОРОХУ ПОСІВНОГО

Колесніков М. О., к.с.-г.н., Пащенко Ю. П., к.б.н.

*Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного, м. Запоріжжя
e-mail: maksym.kolesnikov@tsatu.edu.ua*

Південний степ України відноситься до зони ризикованого землеробства та характеризується рядом несприятливих абіотичних факторів, які знижують врожайність сільськогосподарських культур. Заслугує уваги використання біологічноактивних речовин, що дозволяє підвищити стійкість рослин до стресових факторів, реалізувати генетичні програми, збільшити урожай та поліпшити якість продукції. Одним з відомих адаптогенів є вітамін Е або токоферол [1]. В ряді робіт показано ефективність застосування токоферолу при вирощуванні квасолі, льону, пшениці, рису в умовах сольового стресу через його